

VĚDECKÉ SYMPÓZIUM KOMISE HISTORIKŮ ČSSR–NDR

Ve dnech 21.–25. října 1975 zasedala v Učebním středisku Univerzity J. E. Purkyně v Brně v Cikháji smíšená komise historiků ČSSR a NDR. V rámci jejího zasedání, které po stránce organizační i obsahové pomáhala zajišťovat katedra historie a archivnictví filozofické fakulty UJEP, se konalo první dva dny vědecké sympóziium o pronikání leninismu do KSČ a KSN. Sympózia se zúčastnili členové české i německé sekce komise historiků ČSSR–NDR, pracovníci ÚML při ÚV KSČ, ČSI ČSAV, Historického ústavu a Ústavu dějin socialistických zemí SAV, Filozofické fakulty KU v Praze a UJEP v Brně.

Sympóziium bylo uvedeno dvěma hlavními referáty. Za sekci NDR připravili hlavní referát prof. dr. W. Wimmer, dr. H. Naumann a dr. S. Weber, kteří se zabývali problematikou pronikání leninismu do KSN. Za československou sekci přednesl hlavní referát dr. A. Faltys, který pojednal o šíření leninismu v KSČ. V obou hlavních referátech bylo zdůrazněno, že pronikání leninismu do komunistických stran je nutno považovat za trvalý, dlouhodobý proces, který byl ve své první fázi úspěšně završen ve třicátých letech tohoto století, kdy KSN i KSČ se vypořádaly úspěšně se sociáldemokratiem a přešly na leninské pozice.

K oběma referátům se rozvinula diskuse, ve které vystoupili z německé strany prof. dr. G. Lozek, prof. dr. W. Nimtz, dr. H. Naumann, dr. H. Köpstein, dr. S. Weber, prof. dr. H. Hümmeler a dr. K. Richter, z československé strany přednesli diskusní příspěvky prof. dr. K. Lón, doc. dr. Fr. Čihák, dr. J. César, doc. dr. B. Čerešňák, doc. dr. V. Dubský a ppl. ing. M. Chuchmák. V diskusních příspěvcích byly objasněny okolnosti vzniku KSČ a KSN, historická nutnost jejich bolševizace, která byla obdobím intenzivního šíření leninismu v obou těchto stranách, i úloha Komunistické internacionály v tomto procesu. Pozornosti neunikly ani výsledky dosavadního bádání a nové jevy buržoazní, revizionistické a maoistické historiografie ve vztahu k problematice, projednávané na sympóziu.

Na pracovním zasedání obou sekcí komise, které následovalo po sympóziu, podal pak dr. Václav Král, DrSc., informace o rozvíjení marxisticko-leninské teorie a metodologie v československé historiografii a prof. dr. G. Lozek se zaměřil na soudobé úkoly a problematiku marxisticko-leninské historiografie v NDR. Na zasedání komise byla projednána i otázka společné edice dokumentů k dějinám revolučního dělnického hnutí v Německu a Československu v letech 1917–1945. Byla upřesněna koncepce a obsahová náplň sborníku dokumentů a vytvořena pracovní skupina historiků NDR a ČSSR, která připraví jeho vydání.

Po ukončení pracovního zasedání se zúčastnili hosté z NDR společně s některými československými členy komise jednodenní exkurze do Přibyslavi, Jihlavy, Telče, Jaroměřic a Třebíče, na které se seznámili s památnými místy, významnými kulturně historickými památkami a důležitými středisky dělnického hnutí na západní Moravě a v přilehlé části Čech. V závěru svého pobytu navštívili členové německé sekce v doprovodu několika československých historiků rovněž Brno, kde se na filozofické fakultě UJEP seznámili s problematikou vědecké práce i pedagogické a politicko-výchovné činnosti historických kateder, prohlédli si nejdůležitější památky a výstavbu města a byli přijati v zastoupení rektora univerzity prorektorem prof. dr. Fr. Hejlem, CSc., který také jménem univerzity pozdravil v Cikháji při zahájení účastníky sympózia.

Je možno říci, že zasedání smíšené komise historiků ČSSR–NDR a sympóziium o pronikání leninismu do KSČ a KSN v Cikháji, na němž se podílela i Univerzita J. E. Purkyně v Brně, mělo velmi zdařilý a úspěšný průběh. Přispělo k hlubšímu objasnění závažné problematiky dějin českého a německého revolučního dělnického hnutí, upevnilo vzájemné vztahy a spolupráci obou sekcí a přiblížilo hostům z NDR nejen výsledky práce československých historiků, nýbrž také kulturní dědictví a současnou výstavbu socialismu v ČSSR.

František Jordán

VĚDECKÁ KONFERENCE O ARCHÍVNÍM STUDIU

Ve dnech 14.–16. října 1975 se konala na filozofické fakultě Univerzity J. E. Purkyně v Brně vědecká konference s mezinárodní účastí pod názvem „25 let brněnského archívního studia a problémy výchovy archivářů“. Zúčastnili se jí učitelé, posluchači

a absolventi brněnského archívního studia, představitelé univerzitních učilišť oboru archivnictví z Prahy a Bratislavy, zástupci Archivní správy, pracovníci z československých archivů a delegace archívních učilišť z Polské lidové republiky a Německé demokratické republiky. Po zahájení konference doc. dr. Šášou Duškovou, DrSc., vedoucí oddělení archivnictví v Brně, vystoupili s pozdravnými projevy prorektor Univerzity J. E. Purkyně prof. dr. František Hejl, CSc., proděkan filozofické fakulty UJEP doc. dr. František Mainuš, CSc., a vedoucí katedry historie a archivnictví prof. dr. František Jordán, CSc. Hlavní referát přednesl zakladatel brněnského archívního studia prof. dr. Jindřich Šebánek, DrSc., který nastínil počátky, vývoj i dnešní stav oboru jak po stránce organizační, tak zejména z hlediska náplně studia. Vysvětlil svou koncepci výchovy archivářů, jak ji za svého dlouholetého působení realizoval, a zdůraznil především nutnost dát studentům pro jejich budoucí povolání solidní vědecký základ.

Doc. Dušková seznámila přítomné se současnými osnovami archívního studia a referovala o návrzích na úpravu studijních plánů oboru, vypracovaných (v rámci chystané celostátní přestavby vysokoškolského studia) ve vzájemné spolupráci všech tří univerzitních archívních učilišť v ČSSR.

Oba vedoucí zahraničních delegací — prof. dr. Andrzej Tomczak z Univerzity Mikuláše Koperníka v Toruni a doc. dr. Botho Brachmann z Humboldtovy univerzity v Berlíně — podali ve svých referátech přehled vývoje vzdělávání archivářů ve svých zemích a zamýšleli se nad vztahem mezi vědecko-teoretickou a praktickou částí studia archivnictví.

V obšírné diskusi, v jejímž průběhu bylo předneseno několik desítek příspěvků, ocenili účastníci konference zásluhu brněnského archívního studia a osobně jeho zakladatele profesora Šebánka o výchovu archívního dorostu. Shodli se v názoru, že dosavadní základní osnovy, na nichž je vzdělávání archivářů v Brně i na ostatních čs. univerzitách založeno, se osvědčily zejména v tom, že dávají posluchačům vědecký základ k tvůrčí práci a že skýtají i dostatečný prostor k tomu, aby bylo napříště možno v jejich rámci postupně seznamovat posluchače — s přispěním odborníků z praxe — s nově se tvořícími disciplínami souvisejícími s rozvojem nových forem písemnosti a příbuzných archívních materiálů. Pokud jde o formy studia, doporučili účastníci zachování denního (interního) studia jako základního typu přípravy budoucích archivářů. Zároveň vyslovili některé podněty směřující ke zlepšení kvality studia při zaměstnání, navrhli zvážit možnost realizace postgraduálního studia, v němž by se frekventanti seznamovali s nejnovějšími výsledky pomocných věd historických a archívni teorie i praxe, a věnovali pozornost i přípravě středních odborných pracovníků, kteří by mohli být vzděláváni v dvouletých kursech přidružených k dosavadním archívním studiím na univerzitách. Účastníci konference shodně zdůraznili, že brněnská konference uspořádaná k 25. výročí vzniku archívního studia v Brně významně přispěla k výměně vědeckých i pedagogických zkušeností, a přimlouvali se za to, aby se podobná setkání konala i v budoucnu.

Vladimír Vašků

PROBLEMATIKA ČESKO-SLOVENSKÝCH VZTAHŮ V 80. A 90. LETECH 19. STOLETÍ V DOSAVADNÍ ČESKÉ A SLOVENSKÉ HISTORIOGRAFII

Otázka česko-slovenských vztahů v posledních dvou desetiletích minulého století není zatím uspokojivě prozkoumána a zhodnocena. Oproti období tzv. jazykové rozluky nebo politické spolupráce Čechů a Slováků v revolučních letech 1848—1849 i vzhledem k pozdějšímu období do r. 1867 se problematika česko-slovenské vzájemnosti v 80. a 90. letech těšila mnohem menší pozornosti historiků.

Zájem české i slovenské buržoazní historiografie před i po první světové válce byl v otázce česko-slovenských vztahů do značné míry určován politickými a nacionalistickými zřeteli. Pro tuto politizující historiografii bylo ovšem mnohem aktuálnější období českého a slovenského národního obrození, které vzhledem k svému dynamickému a dialektickému vývoji mohlo nabídnout relativně bohatší argumentaci i pro protichůdné historické koncepce společné minulosti Čechů a Slováků, než ve vývoji česko-slovenských vztahů zdánlivě neplodná a stagnující 80. i 90. léta. Za-